

"Araz dəhlizi" regionda geniş tranzit imkanları yaradacaq

Azərbaycanın Avrasiyanın nəqliyyat qovşağına çevrilməsi təkcə ölkəmizin əlverişli coğrafiyada yerləşməsi ilə deyil, həm də dövlətimiz tərəfindən nəqliyyat-tranzit imkanların şaxələndirilməsi üçün yaradılan münbit şəraitə, bu istiqamətdə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasətə görə mümkün olub.

Azərbaycanın təşəbbüsləri, fəal dəstəyi ilə gerçəkləşdirilən yeni marşrut layihələri yalnız ölkəmizin deyil, ümumilikdə bölgənin və daha geniş coğrafiyanın iqtisadi, ticari əlaqələrinin inkişafı üçün əvəzolunmaz rol oynayır. Bu layihələrin ön böyük özəllikləri təhlükəsizliyə, rifahə xidmət edən yollar açması, uzaq, yaxın fərq etməz - müxtəlif ölkələr arasında qarşılıqlı etimada əsaslanan hərtərəfli əməkdaşlığa da yeni üfqlərin açılması üçün münbit zəmin yaratmasıdır.

Bu baxımdan, artıq beynəlxalq gündəliyə, leksikona daxil olan "Araz dəhlizi" layihəsi də xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu layihə İran ərazisi vasitəsilə Azərbaycanın Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasını birləşdirəcək. Araz çayının üzərindən keçən və "Araz dəhlizi" adlanan Kəlalə-Ağbənd layihəsi - Kəlalə-Ağbənd-Cəbrayıl-Füzuli-Ağdam-Yevlax-Gəncə-Tbilisi-Batumi marşrutu Fars Körfəzini Qara dənizlə birləşdirəcək.

Aprelin 28-də İran Prezidenti Məsud Pezeşkianın ölkəmizə səfəri çərçivəsində keçirilən Azərbaycan-İran biznes-forumu zamanı Prezident İlham Əliyev bir daha sözügedən layihənin əhəmiyyətinə vurğu edərək dedi ki, "Araz dəhlizi" layihəsi böyük diqqət cəlb edir, həm bölgəmizdə, həm dünyada bu layihə ilə bağlı müxtəlif fərziyyələr, müxtəlif şayiələr gəzir: "Əslində, buna heç bir əsas yoxdur. Çünki bu, sadəcə olaraq, yeni bir nəqliyyat, bağlantı layihəsidir və Azərbaycanın əsas hissəsini Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə İran ərazisindən birləşdirən bir layihədir".

Asiyadan Avropaya uzanan nəqliyyat dəhlizinin bir qolu

Ağbənd-Kəlalə avtomobil yolu körpüsünün və ona bitişik köməkçi yolun tikintisinin 2025-ci ilin sonunadək tamamlanması planlaşdırılır. Bu layihə regionun strateji nəqliyyat infrastrukturunun mühüm hissəsini təşkil etməklə, bir sıra əhəmiyyətli funksiyaları yerinə yetirəcək. Məlumatla görə, tikinti işləri başa çatdıqdan sonra yeni yol marşrutu Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunu Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirən ən qısa və səmərəli nəqliyyat bağlantısını təmin edəcək. Çin-Mərkəzi Asiya-Azərbaycan-İran-Türkiyə xəttini əhatə edən "Şərq-Qərb"

nəqliyyat dəhlizinin əsas komponentlərindən biri olacaq. Həmçinin "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan ərazisindən keçən hissəsinin funksional imkanlarını genişləndirəcək. Fars körfəzi ilə Qara dənizi birləşdirən, həm relyef, həm də iqlim baxımından ən əlverişli avtomobil yolu kimi çıxış edəcək.

Tikilən avtomobil yolu I texniki dərəcəyə malik olmaqla, Ağbənd-Cəbrayıl-Ağdam-Yevlax-Gürcüstan istiqamətində səmərəli yük və sərnişin daşımalarını mümkün edəcək. Paralel olaraq, təxminən bir il ərzində tamamlanması gözlənilən Ağbənd-Laçın-Kəlbəcər-Gəncə-Gürcüstan avtomobil marşrutu da bu şəbəkəyə əlavə ediləcək və regionun nəqliyyat-logistika potensialının daha da artmasına töhfə verəcək.

Layihələrin reallaşması ikitərəfli və regional nəqliyyat-tranzit əlaqələrinin, yükdaşımaların artırılmasına, logistik imkanların genişlənməsinə və ümumilikdə geniş kommunikasiya bağlantılarının yaradılmasına şərait yaradacaq.

Yuxarıda sözügedən forumda Prezident İlham Əliyev söylədi ki, bu layihə sayəsində böyük tranzit imkanları yaranaçaq: "Bu, sadəcə olaraq, bu bölgənin layihəsi deyil. Biz hesab edirik ki, bu, Asiyadan Avropaya uzanan nəqliyyat dəhlizinin bir qolu olmalıdır. Bir tərəfi Aralıq dənizinə, bir tərəfi Fars körfəzinə uzanan yeni nəqliyyat bağlantı dəhlizi olmalıdır və bir çox ölkələr bundan fayda götürəcək".

Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, təbii olaraq, bu layihənin ərəşəyə gəlməsində əsas rol yenə də bizim ölkələrimizin üzərinə düşür və bu istiqamətdə Azərbaycan tərəfindən aparılan işlər demək olar ki, tamamlanıb.

"Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi üzrə sıx əməkdaşlıq edilir

"Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizi, əsasən, Hindistan və Fars körfəzi

regionundan yüklərin Rusiya, Qərbi Avropa, Baltikyanı və Skandinaviya ölkələrinə çatdırılmasını təmin edir. Bu dəhlizin digər marşrutlarla müqayisədə əsas üstünlüyü tranzit məsafəsi və vaxtını iki-üç dəfə azaltmasıdır. Əgər dəniz yolu ilə Fars körfəzi və Hind okeanı, Süveyş kanalı, Aralıq dənizi, Baltik dənizindən keçərək Helsinki şəhərinə daşıma müddəti 45-60 gün təşkil edirsə, "Şimal-Cənub" dəhlizi ilə bu müddət 20-25 gündür.

"Şimal-Cənub" dəhlizi çərçivəsində Azərbaycan və İran dəmir yollarının birləşdirilməsinə dair işlər görülür. Azərbaycanın Astara stansiyasından İranın Astara şəhərinə qədər dəmir yolu artıq inşa edilib. Növbəti mərhələdə İran və Azərbaycan dəmir yollarının tam birləşdirilməsi üçün çatışmayan 167 km uzunluğundakı Astara-Rəşt dəmir yolunun tikintisi reallaşdırılacaq. Bütün işlər yekunlaşdıqdan sonra Skandinaviya ölkələri, Rusiya, Azərbaycan və İranın dəmir yolları bir şəbəkədə birləşəcək və şimaldan Fars körfəzinə qədər vahid dəmir yolu xətti formalaşacaq.

Azərbaycan-İran biznes-forumu zamanı Prezident İlham Əliyev dedi ki, "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi üzrə Azərbaycanla İran sıx əməkdaşlıq edir: "Biz istəyirik ki, bu, sadəcə, nəqliyyat dəhlizi olmasın, həm Azərbaycan, həm də İran ərazisində yolboyunca yeni bizneslərin açılması, yeni sənaye müəssisələrinin yaradılması üçün imkan yaratsın. Bunun üçün kifayət qədər imkanlar var. Çünki hər iki ölkənin çox böyük iqtisadi potensialı var, hər iki ölkədə sahibkarlar sinfi kifayət qədər fəaldır".

Göründüyü kimi, regionun strateji nəqliyyat qovşağı kimi dünyanın diqqət mərkəzində olan Azərbaycan yeni çağırışlara cavab verən təşəbbüsləri, layihələri ilə, sözün əsl mənasında, Avropa ilə Asiya arasında yeni körpülər, yollar salır.

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*